

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Kerkstraat 12

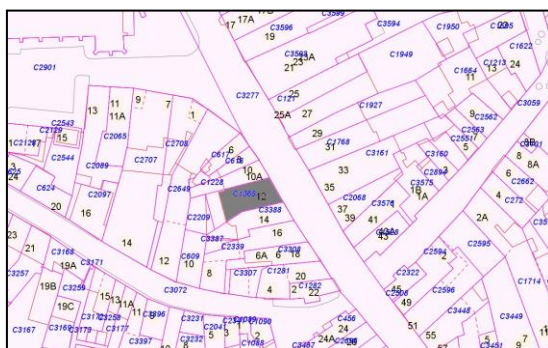
Monumentnummer : GM194

Straat : Kerkstraat
Huisnummer : 12
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 CM

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 1368

Naam object : ---
Bouwjaar : 17^e eeuw, circa 1880
Bouwstijl : baksteenklassicisme
Architect : nb
Oorspronkelijke functie : woonhuis/winkel
Huidige functie : woonhuis/winkel

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 05-09-2016
Datum aanwijzing : 18-04-2017

Situering

Pand gelegen aan de Kerkstraat centraal in de historische binnenstad van Doesburg, op een locatie waar de straat geleidelijk verbreedt tot de Markt naast de St. Martinuskerk. Het pand staat met de voorgevel langs de straat aan het trottoir.

Opbouw

Tweelaags pand op rechthoekige plattegrond met een gerende voorgevel onder een zadeldak met een enkellaags uitbouw onder plattendak. Het pand is onderkelderd, heeft een begane grond, een verdieping en een zolder onder een schilddak.

Historie

De Kerkstraat maakt deel uit van de oudste stadsuitleg daterend uit de eerste helft van de dertiende eeuw. De straat functioneert vanouds als verbinding tussen de Koepoortstraat en Ooipoortstraat, feitelijk de hoofdas van de historische stad.

Beknopte bouwgeschiedenis

Pand met mogelijk een oude kern achter een negentiende-eeuwse voorgevel die in haar huidige vorm vermoedelijk tussen 1860 en 1880 tot stand kwam. Hierbij zijn oudere bakstenen hergebruikt. Op oude ansichten is te zien dat de gevel oorspronkelijk gepleisterd is geweest, maar reeds in de jaren vijftig was de pleisterlaag verwijderd. In deze periode is het pand ook binnen verbouwd, getuige het glas-in-lood van de bovenramen en de vensterbanken van travertijn. In 1976 zijn boven de vensters gevelbakken geplaatst, die in 1999 inmiddels waren vervangen door markiezen. Deze zijn later eveneens verwijderd.

In 1976, 1980 en 1986 zijn gefaseerd de woonkamer en het kantoor op de begane grond bij de winkel getrokken en is een uitbouw gerealiseerd, die in laatste jaar nog eens werd vergroot. In 1999 werd de winkelruimte gemoderniseerd, hetgeen voor de ruimtelijke indeling geen gevolgen had.

Exterieur

Drie vensterassen breed pand van twee bouwlagen hoog. De in kruisverband gemetselde gevel staat op een lage gepleisterde plint waarin onder het linker venster een gietijzeren kelderrooster is opgenomen. De gevel heeft een symmetrische opzet met in het midden de entree, die wordt geflankeerd door vensters. De entree heeft een moderne deur met glaspaneel en draait in een kozijn op neuten met een geprofileerde architraaflijst met kwartronde bovenhoeken. Boven een geprofileerd kalf een bovenlicht met een suggestie van glas-in-lood. De vensters links en rechts van de entree zijn vergelijkbaar uitgevoerd en hebben vaste, sponningloze ruiten, waar in het verleden schuiframen functioneerden. De kozijnen hebben houten onderdorpels en fietsbeugels voor de ramen. De gevelopeningen worden met halfsteens korfbogen ontlast.

Op de eerste verdieping zijn de vensters vergelijkbaar uitgevoerd. De onderramen zijn schuifend en het boven een vast, geprofileerd kalf zijn bovenlichten met blank glas-in-lood geplaatst. In tegenstelling tot de vensters op de begane grond zijn de vensters op de verdieping niet in het metselwerk ontlast.

De gevel wordt afgesloten met een fors hoofdgestel, bestaande uit architraaf een vlak houten fries en een kroonlijst met in de goot een eenvoudige, vlakgedekte dakkapel met twee enkelruits draairamen. De zijwangen zijn met zink bekleed. De dakvlakken zijn met grijs gesmoorde oude holle pannen belegd.

De achtergevel is als gepleisterde lijstgevel uitgevoerd met een moderne uitbouw op de begane grond, die hier verder niet wordt beschreven. Op de verdieping links twee schuifvensters met zwaar gedimensioneerd kozijnhout en tognagels in de bovenhoeken. De vensters hebben houten onderdorpels en gesmede wervels voor afwezige raamluiken. Rechts een nieuw kozijn met moderne keukendeur met dito klappend bovenraam.

De gevel wordt met een eenvoudige houten bakgoot beëindigd, het achterste dakvlak is met rode oude holle pannen belegd. Hierin is een modern dakraam opgenomen.

Interieur

Kelder: de kelder is toegankelijk vanuit de winkel via een restant van de gang op de begane grond. Een opgeklampte deur geeft toegang tot een baksteen trap met bovenkwart. De kelder bestaat uit twee tongewelfde ruimten van elkaar gescheiden door een zware bouwmuur van circa 60 centimeter dik en onderling toegankelijk via een doorgang in deze muur. De linker ruimte is smaller en heeft de gewelfkruin haaks op de straat, de rechter ruimte heeft de gewelfrichting evenwijdig aan de straat en is voorzien van enkele later toegevoegde gemetselde constructie, vermoedelijk om (nu verdwenen) tussenwanden op de begane grond op te kunnen vangen. In beide ruimten is aan de straatzijde een kelderlicht opgenomen. De kelder is bestraat met oude bakstenen.

Begane grond: De winkelruimte is een volledig met modern plaatmateriaal afgewerkte ruimte, aan de straatzijde de volle breedte van het pand beslaand, maar na enkele meters versmallend als gevolg van de trapopgang links naar de bovenwoning met de trap naar de kelder eronder en een kantoortje aan de achterzijde. De ruimte heeft een verlaagd systeemplafond en de constructie is nergens in het zicht. Het restant van de oude gang is belegd met granito. Ofschoon niet meer in gebruik en aan de bovenzijde dichtgetimmerd is de oude trap naar de bovenwoning nog geheel aanwezig. Dit is een houten steektrap met kwart beneden. De oorspronkelijke doorgang naar de achtergevel is in 1999 dichtgezet. Achter de achtergevel is een moderne uitbouw onder plat dak aanwezig.

Eerste verdieping hoofdhuis: deze is in gebruik als woning en toegankelijk via een moderne stalen buitentrap en een tot buitendeur verlengd raamkozijn in de achtergevel. Alle ruimten zijn met moderne materialen afgewerkt. De indeling bestaat uit een keuken met buitentoegang linksachter met centraal links een open trap naar de zolder. De achterzijde rechts en de ruimte aan de voorzijde is in gebruik als L-vormige woonkamer. De kamer is geheel met moderne materialen afgewerkt, maar de historische, enkelvoudige zolderbalklaag is wel in het zicht en op de hoeken met een duivejager afgewerkt. De vensterbanken van de drie schuifvensters aan de straatzijde zijn uitgevoerd in travertijn. In de bovenramen is blank glas in lood gevat.

Zolder: de zolder is betimmerd met slaapkamers en heeft een indeling met een slaapkamer aan de straatzijde en aan de achterzijde met ertussen de overloop, badkamer en een derde slaapkamer. Aan de straatzijde wordt de ruimte van daglicht voorzien door een dakkapel, de andere ruimten hebben moderne tuimelramen. Alle ruimte zijn met modern plaatmateriaal afgewerkt, de constructie is nergens in het zicht, met uitzondering van een bergruimte op de overloop waar een deel van de haanhouten in het zicht is. Deze zijn alle van eiken. Op een enkele plek kon worden vastgesteld dat er een vuren gording is toegepast. Het materiaal van de daksporen is niet bekend.

Bouwdossiers

- 20-04-1976 samenvoegen woonkamer en winkel
- 16-09-1980 samenvoegen winkel met kantoor achterzijde, maken uitbouw
- 20-10-1986 vergroten uitbouw achterzijde
- 07-09-1999 veranderen kapsalon

Literatuur

- Haans, F.A.C., H.J. van Capelleveen, *Beschrijving Kerkstraat 6 Doesburg*, 5-5-1990 (adviesnr. 40)
- Haans, Frank, *Monumentengids Doesburg*, Utrecht 2008, 172, 176

Waardering

Het pand met negentiende-eeuwse gevel heeft een oudere kern en is op onderdelen goed bewaard gebleven. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de goed bewaarde architectuur in combinatie met de ligging in de straatwand en enkele onderdelen van het historische casco van het huis, zoals de bouwmuren en balklagen, de positie van de trap, de kapconstructie en de kelder.

Pand van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde.

Het huis is architectuurhistorisch van belang als goed bewaard gebleven voorbeeld van een woon-winkelpand in sober baksteenklassicisme uit de tweede helft van de negentiende eeuw.

Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijdrage aan de straatwand en directe omgeving en de ruimtelijke samenhang met de buurpanden in de directe omgeving.

Het huis is cultuurhistorisch van belang als goed bewaard gebleven voorbeeld van een historisch woon-winkelpand met een lange, historische verkavelingscontinuïteit.